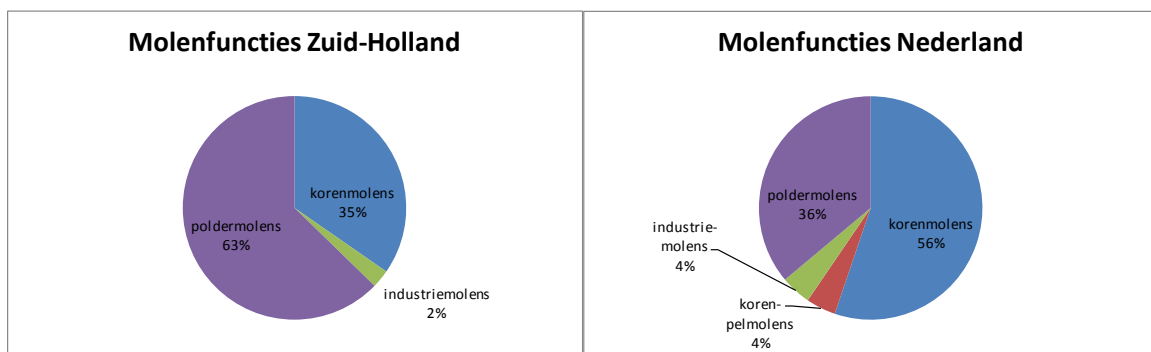

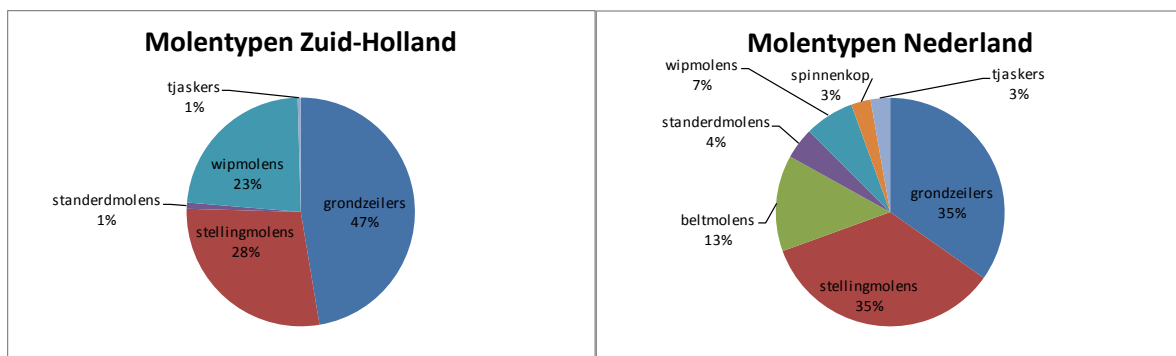
FACTSHEET ZUID-HOLLAND

SAMENSTELLING MOLENBESTAND

Met 231 windmolens is Zuid-Holland de grootste molenprovincie van Nederland. Naast de windmolens telt Zuid-Holland 4 rosmolens, waaronder een karn-rosmolen te Arkel, die verplaatst is uit Noordeloos. In Bleskensgraaf staan ook een speelmolen en een paaltjasker. De enige weide-wipmolen staat op het eiland Faljeril in de Kagerplassen. 8 windmolens zijn geen rijksmonument. Verder staan er 41 molenrompen of –restanten in de provincie, waarvan 21 de status rijksmonument hebben.

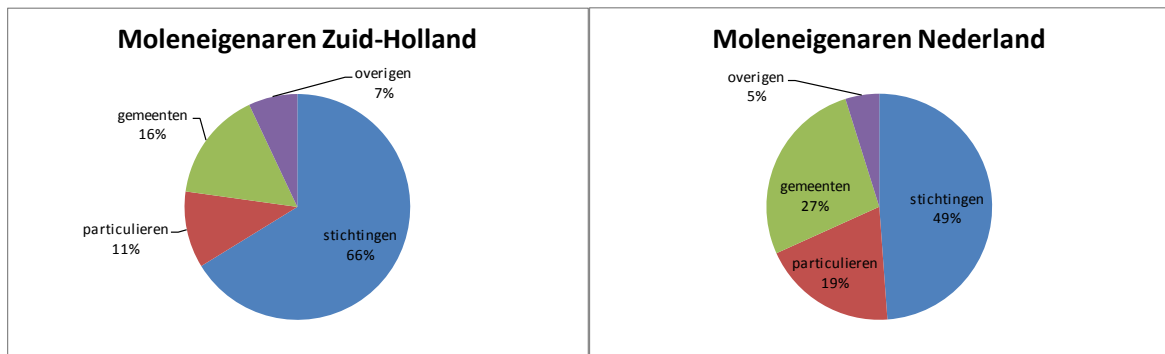

In Zuid-Holland treffen we relatief veel poldermolens aan, een overblijfsel van de oorsprong van waterschappen en polders. Ruim een derde van het molenbestand bestaat uit korenmolens, merendeels gesitueerd in steden en dorpen. Zuid-Holland kent daarnaast nog drie houtzaag molens, waarvan twee in Leiden en een in Leidschendam staan. In Rotterdam staan tevens ook twee snuifmolens. De Nolet in Schiedam is ingericht als turbine, om elektriciteit op te wekken.

Bijna de helft van de molens in Zuid-Holland zijn grondzeilers, daarnaast bestaat bijna een kwart van het molenbestand uit wipmolens en ruim een kwart uit stellingmolens. Zuid-Holland bevat veel bijzondere molens. Een van de twee stellingwipmolens in Nederland staat in Zuid-Holland: Nieuw Leven in Hazerswoude Dorp. De enige houtzaagmolen met een snelzaagma (Leiden), de hoogste molens van Nederland (Schiedam en Leiden), het kleinste wipmolentje van Nederland (Leiden) en de molen met het grootste gevlucht (Kinderdijk). Daarnaast kent Zuid-Holland twee herbouwde standerdmolens, in Brielle en in Leiden.

SAMENSTELLING EIGENARENBESTAND

In Zuid-Holland zijn er relatief minder gemeenten eigenaar van molens. Veruit de meeste van deze gemeenten hebben 1 molen, meestal korenmolens, in bezit. Zuid-Holland kent daarnaast een zestal grote molenstichtingen als eigenaar, die o.a. rondom de werkgebieden van grote waterschappen zijn gerelateerd: Rijnlandse molenstichting rondom Rijnland, SIMAV rondom Alblasterwaard en Vijfheerenlanden, en SWEK in Kinderdijk. De Rijnlandse en SWEK hebben uitsluitend poldermolens in eigendom, SIMAV heeft tevens 4 korenmolens in bezit. Samen hebben de zes grootste molenstichtingen ruim 54% van de totale hoeveelheid molens in de provincie Zuid-Holland. Zo'n 80% van de molenstichtingen zijn kleinere molenstichtingen die tussen de 1 en 5 koren- en poldermolens in eigendom hebben. De provincie heeft zelf ook een drietal molens in eigendom: de boven-, midden- en ondermolen van de Driegangspolder te Leidschendam. De drie grootste waterschappen: Schieland en Krimpenerwaard, Rijnland en Delftland hebben ook respectievelijk 7, 3 en 4 molens in eigendom.

ORGANISATIE

Zuid-Holland kent geen overkoepelende molenorganisatie. Dit komt omdat de provincie voorheen de rol van adviseur actief op zich nam en het molenbelang goed geborgd was. De laatste jaren is m.n. de adviserende ondersteuning van eigenaren afgezwakt. In samenwerking met het Erfgoedhuis Zuid-Holland is een molennetwerk opgericht dat ondersteuning biedt aan molenaars, moleneigenaren en lokale overheid op het gebied van planologische bescherming van molens, het verbeteren van de molenbiotoop door o.a. groenbeheerplannen te stimuleren en te adviseren op het gebied van de WABO. Het molennetwerk zet zich tevens in voor het professionaliseren van de vrijwillige molenwereld. De beschikbare capaciteit voor ondersteuning en advies vanuit de provincie zelf is echter teruggebracht van 3 f.t.e. naar minder dan 0,5. De provincie Zuid-Holland loopt in Nederland voorop met regelgeving ten behoeve van de instandhouding van molens, zowel op subsidiabel niveau met regelingen voor restauratie en onderhoud, maar ook met de verordening Ruimte 2014 waarin de molenbiotoop is opgenomen (kaart 9). Het ontbreken van een centrale, provinciale belangenbehartiging nu de provincie zelf de formatie hiervoor heeft teruggebracht, kan gezien worden als een probleem voor de toekomst.

BEHOEFTE AAN ONDERHOUD

Voor 219 molens met de status van rijksmonument in Zuid-Holland is de afgelopen jaren een SIM-subsidie aangevraagd. Dat is 95% van het totaal aantal molens (landelijk: 85%). Dit hoge percentage kan gerelateerd worden aan de inspanningen van de molenconsulenten van de provincie en het Erfgoedhuis Zuid-Holland. De provincie houdt jaarlijks bij of molens voldoende onderhouden worden en er wordt jaarlijks op de bijeenkomst van het Erfgoedhuis gewezen op de subsidiemogelijkheden. De provincie draagt bij aan onderhoud met een instandhoudingssubsidie van maximaal 41% (€24.600,-) van de maximale subsidiabele kosten van €60.000,-. De provincie verstrekt daarnaast een draaipremie; vanaf 180.000 omwentelingen over een periode van 3-jaar is dit €205,-, oplopend tot een maximum van €580,-.

Dé molenvereniging van Nederland

Een aantal waterschappen en gemeenten dragen steunen daarnaast enkele molenstichtingen middels een instandhoudingspremie.

BEHOEFTE AAN GROOT ONDERHOUD

In Zuid-Holland bestaat een grote behoefte aan facilitering van groot onderhoud. De Provincie heeft voortvarend tussen 2013 en 2016 al een subsidieregeling opgesteld, waarin werkzaamheden die begroot zijn tussen €15.000 en €40.000 in aanmerking komen. Er is jaarlijks € 200.000 subsidie voor groot onderhoud beschikbaar en in het eerste jaar zijn zes molens ondersteund. 17 molens hebben daarnaast groot onderhoud subsidie aangevraagd met een gemiddeld bedrag van €56.000,-.

RESTAURTIEBEHOEFTE

Aan de hand van informatie van molenadviseurs en een enquête van De Hollandsche Molen is de restauratiebehoefte in Nederland geïnventariseerd. In Zuid-Holland zijn er nog 22 van de 231 molens die gerestaureerd moeten worden, ongeveer 9,5% van het provinciale molenbestand. Het gemiddelde restauratiebedrag is ongeveer €230.664,-. Het percentage voor Nederland ligt op 16%, met een gemiddeld bedrag van €233.000. Drie van de 41 molenrompen en -restanten behoeven tevens een restauratie met een gemiddeld bedrag van €543.333,-.

Er kan een restauratiesubsidie aangevraagd worden van maximaal 50% van de subsidiabele kosten met een minimum subsidiebedrag van €25.000 tot een maximum van €1.000.000,-.

Deze lijst is als bijlage bij dit stuk toegevoegd en behoeft nog aanvullingen en correctie.